

פרשת נשא

הליכות עולם לו

(חבקוק ג' ו')

לעילוי נשמת ר' יהודה לוי ז"ל

זמן ר"ת	צאת השבת	חלקת נרות	לוח אור החיים
21:05	20:10	19:18*	י-ם
21:02	20:08	19:16	ת"א
21:05	20:11	19:19	חיפה
21:01	20:08	19:16	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 18:58

יאר ה' פניו

וקודם לכן נקדים ונאמר שאין ספק שהכהנים המברכים את העם בכל יום צריכים להיות בקיאים בפירוש הברכות שיכוונו אליהם, אבל גם העם המתברך צריך להבין את הברכות ומה מברכים אותו, ואפשר שגם אם הכהן לא כיון לברכה זו או אחרת, מ"מ האדם מתברך בה, שכן בפועל אנו יודעים שברכות אלו ה' מברך את האדם והכהנים הינם רק צינור דרכם הברכה עוברת, וכמו שדרשו בירושלמי (גיטין פ"ה ה"ט) שלא תאמר איש פלוני מגלה עריות ושופך דמים והוא מברכנו? אמר הקב"ה ומי ברכך לא אני מברכך, שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. וכ"כ הרמב"ם (פס"ו מתפילה ה"ו) ואל תתמה ותאמר ומה תועיל ברכת הדיוט זה שאין קבול הברכה תלוי בכהנים אלא בהקדוש ברוך הוא שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם הנהנים עושים מצותן שנצטוו בה והקב"ה ברחמי מברך את ישראל כחפצו. עכ"ל. וא"כ הברכות הינם מפי ה' יתברך ובודאי שהוא מכוין לכל הברכות הנמצאות במילות ברכת הנהנים, אך אין ספק שאם נכוין גם אנו אליה נעורר אותה ביותר ותשפיע עלינו.

והנה בפסוק השני אנו אומרים יאר ה' פניו אליך ויחונך, ופשטות המילים מורות על הארת פנים שיאיר ה' פניו אלינו וכמו שפירש רש"י: יראה לך פנים שוחקות פנים צהובות. ונראה שכונתו לומר כאדם המאיר פניו לאחרים וכל מה שיבקשו ממנו יתן להם, כך הקב"ה יאיר לנו פנים שוחקות למלא כל משאלות ליבנו. ואמנם יש שפירשו ברכה זו על עסק התורה, וכמו שפירש הספורנו: יגלה עיניך באור פניו להביט נפלאות מתורתו וממעשיו. ע"כ. והיינו הארת פנים בתורה, וכדבריו ממש פירש יונתן בן עוזיאל כמבואר בתרגום יונתן (מתורגם ללשון הקודש): יאיר ה' פניו אליך בעסקך בתורה ויגלה לך דברים סתומים. ולעומתם החזקוני מפרש ברכה זו על החיים וכלשונו: ליתן לך חיים דכתיב באור פני מלך חיים. דהיינו שה' יתברך ירבה לנו חיים, שאפשר שנגזר על האדם סך חיים מסוים והעל ידי הברכות הוא מוסיף לעצמו חיים, או איכות בחיים. והרי לנו ג' פירושים: א. פנים שוחקות. ב. גילוי סודות התורה. ג. חיים.

והשבנו לפרש בס"ד דבר נוסף, קודם פטירת משה רבנו הקב"ה אומר למשה: הִנֵּה שָׂכַבְתָּ עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וַיִּנְהַ אֶתְרֵי אֱלֹהֵי יִצְחָק הָאֵרֶץ וכו'. וְתָרָה אִפִּי בֹי בַיּוֹם הַהוּא וַיַּעֲבֹתִים וַיִּהְיוּ אֶתְרֵי פְנֵי מֶלֶךְ וְהָיָה לְאֶלֶל וּמִצָּאֵהוּ רְעוֹת רְבוֹת וְצָרוֹת וכו'. וְאֶנְכִי הִסְתַּר אֶתְרֵי פְנֵי בַיּוֹם הַהוּא עַל כֵּן הִרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהֵים אֲתָרִים. (כמבואר בדברים ל"א, ט"ו-י"ח). וח"ו מהסתר פנים זה באים כל הרעות והצרות, והגוים יכולים לגבור על עם ישראל ח"ו כמבואר בפסוקים שהבאנו, ועל זה אנו מבקשים מה' שיאיר לנו פניו תמיד בגילוי, ולא יסתיר פניו מאיתנו ח"ו, הגם שמעשינו אינם הראויים ביותר להארת פנים.

אחים יקרים, נמצאים אנו בימים של הסתר פנים, אנשים מתאספים למצהו וקורה להם אסון ונהרגים ונפצעים, היש הסתר פנים גדול מזה, בודאי שאנו צריכים להתפלל מעומק ליבנו שיאיר ה' פניו איתנו, אך בד בבד לתקן מעשינו ולחזור בתשובה כל אחד במה שצריך לתקן, ואז בודאי נזכה להארת פנים, פנים שוחקות לחיים טובים, אמן.

כל אדם מבקש שתהיה לו ברכה בכל חייו, בבית בעסק, בבניו ובנותיו ובכל מעשי ידיו, ואנו יודעים נאמנה שהברכה האמתית הינה ברכת ה', איש אשר ה' ברך אותו הרי זה מבורך, ואנו בודאי משתוקקים להשיג ברכת ה', ושואלים את עצמנו היאך משיגים אותה, בתורתנו הקדושה הנתונה לנו מאת הבורא יתברך מובאים כמה עצות להשיג את ברכת ה', ובודאי דבר ראשון לקיים את מצוות ה' ולעסוק בתורתו, וכמו שמפורש לנו בכמה פרשיות בתורה, בתחילת פרשת בחוקותי, ופרשת עקב וראה וכי תבוא, אבל בפרשתנו מוזכר לנו דרך אחרת להשיג את אלו הברכות, והיא ברכת כהנים.

בפרשתנו אנו קוראים על ברכת הנהנים, ויותר נכון ברכות הנהנים, שכן בברכה זו יש ג' פסוקים, שכל אחת היא ברכה בפני עצמה, ולכן בכל אחת מזכירים שם ה' ואחר כל אחת עונים אמן, וכל אחת כוללת בתוכה המון ברכות כמבואר במפרשים, (ובע"ה נראה בהמשך דוגמא לכך בביאור לאחת הברכות). ואמנם עצה זו נתן לנו הקב"ה בעצמו ולא עוד אלא שהוא חפץ בכך, וכמו שאמר רבותינו (סוטה ל"ח): אמר ר' יהושע בן לוי מנין שהקדוש ברוך הוא מתאוה לברכת כהנים שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם, ואמר רבי יהושע בן לוי כל כהן שמברך מתברך ושאינו מברך אין מתברך שנאמר ואברכה מברכך. וכל כהן שאינו מברך עובר בג' מצוות עשה.

אבל השאלה האם באמת יכולות הברכות לחול מבלי שנעשה דבר מכל אשר הוזכר בפרשיות שהבאנו, מבלי שנשתדל בתורה ובמצוות, והלא שם באותם פרשות מבואר שאם לא נעשה את רצון ה' ח"ו יבואו הקללות, ואיך א"כ מסתדרים ברכות הנהנים עם הקללות, האם הם באמת עוקפות אותם.

ונראה לבאר בס"ד, שאמנם כאשר האדם חוטא אחת ממידותיו של הבורא יתברך היא ארך אפים, וביארו רבותינו (עירובין כ"ב:) שנאמר אפים בלשון רבים ולא אף בלשון יחיד, לומר שמאריך אף לצדיקים וגם לרשעים, והיינו אם הצדיק חטא ובשוגג או במזיד עבר עבירה או כמה עבירות ועדיין הוא נקרא צדיק מפני רוב זכויות שיש בידו, או רשע שרוב מעשיו הם עבירות, בכל זאת הקב"ה מאריך אף לחוטאים ולא מענישם במהרה על חטאם, שאולי בינתיים יחזרו בתשובה וימתקו את הגזר דין, או יעשו מעשים שיכפרו לגמרי על עוונם, ואם הקב"ה היה מענישם מיד לפי מעשיהם, לא היתה ניתנת להם ההזדמנות לחזור בתשובה ולתקן מעשיהם.

והנה בזמן הזה שבינתיים האדם עוד לא חזר בתשובה על מעשיו, לכאורה ראויים הקללות האמורות בתורה למי שחוטא לחול עליו ולא הברכות, ואפילו אם נאמר שהקב"ה לא יביא עליו את הקללות אך ברכות מנין יהיו לו, בכח מה הוא מתברך, שאם מחמת מעשיו הרי ראינו כבר שהוא ראוי לקללות, ובזה באה ברכת כהנים ופועלת, שעל ידי הברכות האלו אנהנו ניזונים ומתברכים בכל מיני דברים טובים בעולם, בניס ובנות, ובכל מיני מעלות, הכלולות באלו הברכות. ונבאר ברכה אחת וגם לא את כולה אלא רק את תחילתה, שהיא אחת הברכות אליהם אנו נזקקים מאוד כיום.

טעון גניזה | נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

להצלחת חן בת רחל

הליכות והלכות

אל תיקרי הליכות אלא הלכות (נידה ע"ג.)

הליכות לערב שבת (בגדי לבן)

להלכה, ומבואר שסוברים שגם בזה יש לחוש ליוהרא. ונראה הסברה בזה שכיון שיוהרא זה עוון, איך יתכן שבזכות העוון יזכה למלבוש טוב בעולם הבא. ובאמת שגם לרבנו האר"י שחשש ליוהרא למרות שהדברים עליונים ובודאי זוכה בהם למעלה עליונה לעולם הבא, וכגון שלא היה עושה הקפות לחיבה בבוקר מפני היוהרא, כמבואר בשער הכונות (דף ד ע"א).

גה. גם הבן איש חי (ש"ש, לך לך אות י"ח) שבכל ספרו כמעט ואינו זו מדברי רבנו האר"י, לא כתב שילבש בגדים לבנים, אולם הזהיר שלא ילבשו בגדים שחורים בשום פנים ואפילו אב"ל או עובר אורח. [ונראה שסמך בזה על דברי הזוהר בכמה מקומות שכתב ללבוש בגדים טובים ונאים ולא כתב בדוקא בגדים לבנים, עיין לדוגמא בחלק ג' (דף כט ע"ב) שכתב כבדהו בכסות נקיה, ועיין שם עוד (דף רעב ע"ב), ובזוהר חדש (פרשת יתרו) כתב שצריך להראות בשבת שמחה ולאכול ולשתות וללבוש לבן או בצבעים טובים. ומ"מ מדברי רבנו האר"י מפורש שילבש בגדי לבן בדוקא ולא שאר צבעים, ואינו יכולים לחלוק עליו מדברי הזוהר שמי כמוהו בקי בדברי הזוהר (וכמו שהארבנו בספר ויוסף עוד דוד ח"א עמ' פ"ה, רמ"א), אולם אפשר שהבא"ח סובר כדברי רוב האחרונים שכתבו שבזמן הזה לא ילבש לבן משום יוהרא, ולכן הזהיר לפחות על בגדים שחורים]. ומ"מ המנהג כיום אצל גדולי הרבנים מכל החוגים שהולכים בלבוש שחור, וביניהם מקובלים עצומים וכדוגמת הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל [עיין מה שכתב למבואר לאור לציון חלק ב' (ענף ה' אות ה) ובתשובה הארכת לבאר דבריו], הרב מרדכי אליהו זצ"ל, ויבדלו לחיים ארוכים הרב עזריאל מנצור שליט"א, הרב יעקב חיים סופר שליט"א (נכד כף החיים), ועוד, ולא חששו לדברי רבנו האר"י הללו. [וכנראה שחששו לדברי הגר"ח פלאג' בספרו רוח חיים (סי' רס"ב אות ב') שכתב: ומי בדור הזה מפורסם בחסידות ובשלימות כוונות כדי שילבש לבנים וכו' וצריך שיהיה שלם בכל הדברים בתפילות ובכרכות ומפורסם בחסידות ובקבלה כדי שיעשה גם כן את זה. עכ"ל]. וכבר כתב הרמב"ם (פ"י משמיטה ויובל ה'), שהקבלה והמעשה עמודים גדולים בהוראה ובהן ראוי להתלות. ע"כ. דהיינו שהמנהג למעשה שאנו רואים אצל החכמים יש לו משקל גדול בהוראת ההלכה. [ועו"ע בשיבת ציון (ש) שכתב שאביו הגאון המקובל ר' שלמאן מוצאפי זצ"ל רק בגיל שבעים היחל ללבוש בגדי לבן, וכששאלו בנו מדוע, השיב שכל זמן שהגאון רבנו עובדיה הדאיה לא לבש בגדי לבן בשבת גם הוא לא העיז ללבוש בגדי לבן, וכעת מאחר שהרב הדאיה החליף לבגדי לבן גם הוא מתיר לעצמו, ושניהם כידוע היו גדולים ועצומים בחסידות ובקבלה].

גז. ומ"מ גם החוששים ליוהרא מודים שבביתו יוכל לנהוג כרצונו וללבוש לבנים. [כמבואר בשו"ת פנים מאירות שם בסוף התשובה, וכן מדוקדק בלשון הברכי יוסף שכתב לאסור בפרהסיא, וגם בא"א (ש) כתב מעצמו שמותר בביתו והביאו הביאור הלכה (סי' רס"ב ד"ה בגדים נאים), וכנראה שלא ראו דברי הפנים מאירות במקורם שגם הוא כתב כן, ובספר דברי תורה להאדמו"ר ממונקאטש (ח"ב עמ' צ"ה) כתב שזרכם ללבוש לבנים בסעודות שבת ואילו בתפלות הולכים עם בגד שחור]. ומן הראוי לרוצה לנהוג כדברי רבנו האר"י שיעשה כדברי החסד לאלפים (ש) שכתב: ובמקום שרובם לובשים שחורים וכדומה, אין ללבוש לבנים בפרהסיא, רק תחת המלבוש העליון ילבש ד' בגדי לבן. וזה כלל גדול, מה יקר המערכת בהצנע לכת. עכ"ל.

גה. כתב בשער הכוונות (דף סג ע"א): גם הזהירני [רבנו האר"י] שבעת שאלביש החלוק של שבת בערב שבת שאכיון בשם קדוש זהירא"ל, וזהו השם של החלוק של השם יתברך כנוכר בספר פרקי היכלות דר' ישמעאל, וכונה זו מועילה מאד אל האדם כדי שימשיך את הקדושה אליו. עכ"ל. ובהיות שכונה זו פשוטה מאוד ראוי לכל אדם לכוונה, אע"פ שאיננו מקובלים ואיננו מבינים בשמות, וגם הבן איש חי (ש"ש לך לך אות י"ח) הביאה בספרו. [ודע שבספר פרי עץ חיים (שער השבת פ"ד) הוסיף שהשם הנזכר כולו נקוד בחיריק, וא"כ צריך לכיון בו כך: זהירא"ל. ועוד כתב שכשילבש הלבוש, יכוין בשם אכתריאל, והיינו שבשער הכוונות כתב השם ללבישת החלוק, ובפרי עץ חיים מוסיף הכונה למבוש העליון, ונראה שכונתו אל החולצה או החליפה של שבת. וכ"כ בספר משנת חסידים (מסכת יום הששי, פרק ה' אות ח'), והוסיף שכשלוש מנעליו יכוין בשם יוצפחורון, וכן הוא במחברת הקודש (שער השבת), וכל שמות אלו הביאם בסדור היר"א (ה"ב) אבל בלי ניקוד, ומי שרוצה יכוננם בליבו בלבד ולא יוציאם בפיו].

גו. עוד כתב רבנו האר"י (ש): גם צריך האדם ללבוש בגדי לבן, ולא של צבעים אחרים, וקבלתי ממורי ז"ל שכפי הצבע וגוון המלבושים שלובש האדם ביום שבת בעולם הזה כן ממש יתלבש האדם בעולם הבא אחר פטירתו תמיד ביום השבת, ואמר לי כי בקבלת שבת פעם אחת נתגלה אליו נשמת חכם אחד שנפטר בימי וראה לובש שחורים ואמר לו לפי שבעולם הזה היה לובש שחורים ביום השבת שלכך היו מענישים אותו שם להלבישו אחר פטירתו בגדים שחורים אף ביום השבת. ודע כי אין לפחות מן ד' בגדי לבן והם המלבוש העליון והתחתון והאזור אשר על לבושו התחתון והחלוק אשר על בשרו. עכ"ל. וכמובן כל ספרי המקובלים הביאו דברי רבנו האר"י. [כמו הפרי עץ חיים (שער השבת פ"ד), מחברת הקודש (שער השבת), חמדת ימים (שבת פ"ג), משנת חסידים (פ"ח אות ו'), ועוד רבים]. ואולם הפשטנים לא הביאו דבריו להלכה, [וכמו המ"א שאע"פ שבכל מקום מביא דברי הכתבים לרבנו האר"י, ובפרט בסי' רס"ב הזכיר הרבה הנהגות מרבנו האר"י, אך ענין בגד לבן לא הזכיר, וכן המשנה ברורה לא הזכירם רק בביאור הלכה בנוגע ליוהרא], רק כתבו שילבש בגדים נאים, וכנראה שהוא מן הטעם שנכתוב בהלכה הבאה.

גז. יש שכתבו שכל דברי רבנו האר"י הינם במקום שרובם הולכים בבגדי לבן בשבת, אבל במקום שרובם לבושים בשחורים הרי זה גאוה ללכת בבגדי לבן. [שו"ת פנים מאירות ח"ב סי' קנ"ב], ורוב ככל הפוסקים הביאו דבריו להלכה בין הפשטנים ובין במקובלים. [כמבואר בברכי יוסף אות ג', א"א אות ב', חסד לאלפים סי' רס"ב אות ג', רוח חיים סי' רס"ב אות ב', ועוד, עד אחרונים הרב הליכות עולם ח"ג עמ' ס"א, וכן בספר שיבת ציון ח"א שער ב' הלכה ז']. ויש מי שכתב שאין בזה יוהרא מכיון שחושש אל בחינת מלבוש נפשו בעולם הבא, והכתוב אומר וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו. עכ"ל. [כף החיים סופר, סי' רס"ב ס"ק כ"ו], ואולם כאמור כל האחרונים לא הסכימו עימו. [שכן מוכח בשו"ת פנים מאירות שראה דברי רבנו האר"י ואעפ"כ חשש ליוהרא, וגם החיד"א וכל האחרונים הנזכרים הביאו דברי רבנו האר"י, עם כל מעלתם ובכל זאת הביאו דברי הפנים מאירות